

Marian Drilea-Marga

**URMĂRIREA PENALĂ ÎN NOUL COD
DE PROCEDURĂ PENALĂ**

DRILEA-MARGA, MARIAN

▣ Studii:

- 2010: Doctor al Academiei de Științe a Republicii Moldova, Institutul de Filozofie, Sociologie și Drept, în specialitatea drept constituțional, administrație de stat, drept administrativ, drept municipal;

- 2010: Master, Facultatea de Drept „Simion Bărnuțiu” a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, specializarea Instituții de drept privat român;

- 2003-2005: Master, Facultatea de Drept a Universității Europene „Drăgan” din Lugoj, specializarea Administrație publică și protecția drepturilor minorilor;

- 1992-1996: Facultatea de Științe Juridice și Administrative, profilul Științe juridice, specializarea Drept, din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

▣ Activitate profesională:

- 2005-prezent: Procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Serviciul Teritorial Brașov;

- 2006-2007: Delegat în funcția de procuror-șef birou la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Serviciul Teritorial Brașov;

- 1996-2005: Procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov.

▣ Activitate didactică:

- 2005-prezent: Lector univ. dr. la Facultatea de Drept din cadrul Universității „Transilvania” din Brașov, titular curs și ore de seminarii la specialitatea Drept procesual penal;

- 2013-prezent: Formator colaborator la departamentul formare continuă la disciplina Drept penal, Drept procesual penal, în cadrul Institutului Național al Magistraturii.

▣ Publicații:

- *Noțiuni de proprietate intelectuală*, Ed. Romprint, Brașov, 2004.

Marian Drilea-Marga

**URMĂRIREA PENALĂ ÎN NOUL COD
DE PROCEDURĂ PENALĂ**

Universul Juridic

București

-2014-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2014, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul
scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
STAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DRILEA-MARGA, MARIAN**

Urmărirea penală în Noul Cod de procedură penală /
Marian Drilea-Marga. - București : Universul Juridic, 2014
Bibliogr.
ISBN 978-606-673-434-9

343(498)

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

*Indiferent dacă ne așteaptă o soartă mai rea
sau una mai bună, a acționa nedrept
este întotdeauna o greșeală și o rușine.*

Platon

Abrevieri

alin.	alineat
art.	articol
c.	contra
C. Ap.	Curtea de Apel
C. pen. 1968	Codul penal din 1968
C. pr. pen. 1968	Codul de procedură penală din 1968
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Convenție	Convenția europeană a drepturilor omului
dec.	decizia
Ed.	Editura
<i>ibidem</i>	în același loc
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
NCP	noul Cod penal
NCPP	noul Cod de procedură penală
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p./pp.	pagina/paginile
pct.	punctul
s. pen.	secția penală
sent. pen.	sentința penală
s.n.	sublinierea noastră
Trib.	Tribunalul
urm.	următoarele
vol.	volumul

CAPITOLUL 1

Considerații generale

Încălcarea unei norme de drept penal de către o persoană care îndeplinește cerințele și condițiile pentru tragerea la răspundere penală sau civilă dă naștere unui *raport juridic* între persoana sau persoanele fizice sau juridice care au săvârșit, în calitate de autori, instigatori sau complici, o infracțiune fapt consumat ori o tentativă pedepsibilă și stat. Raportul de drept substanțial, între stat și infractor, conferă statului dreptul de a uza de *acțiunea penală* împotriva infractorului pentru a-l trage la răspundere penală și, dacă este cazul, de a-i aplica o pedeapsă sau o măsură educativă și de a-l sili să o execute. În același timp, coexistă obligația infractorului de a răspunde pentru infracțiunea săvârșită și de a executa pedeapsa ori măsura educativă ce i-a fost aplicată, precum și dreptul său de a se apăra împotriva acțiunii penale a statului.

Normele dreptului penal se pot aplica numai în formele prevăzute de legea procesuală, numai de către organele special desemnate de legiuitor, cu ajutorul mijloacelor procesuale adecvate și cu respectarea garanțiilor acordate participanților la procesul penal¹.

În cazul săvârșirii vreunei infracțiuni, se naște un raport juridic penal, un raport concret de drept penal, în temeiul căruia statul are dreptul de a trage la răspundere și de a pedepsi pe infractori, în raport cu natura și gravitatea faptei săvârșite, pe calea justiției, într-un proces penal. Legea penală nu se aplică în mod automat, nu funcționează fără constatarea, fără determinarea raportului de drept penal pe cale judiciară, fără recurgerea la justiție².

¹ V. Dongoroz și colectiv, *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea specială*, vol. II, Ed. Academiei, București, 1976, p. 160.

² I. Neagu, *Drept procesual penal, Partea specială*, vol. I, Ed. Oscar Print, București, 1994, p. 54.

Acțiunea penală exercitată de Ministerul Public în numele societății este prima fază a procesului penal, iar momentul inițial al acestei faze este marcat de începerea urmăririi penale. Conceptul de **urmărire penală** a fost regândit în sistemul reglementat de noul Cod de procedură penală, iar începerea urmăririi penale nu mai marchează formularea unei acuzații penale împotriva unei persoane.

În normele procedurale penale anterioare, dar și în practică, începutul urmăririi penale nu a fost identificat și asimilat cu un moment care marchează începutul procesului penal, ci cu momentul formulării unei acuzații împotriva unei persoane. Începerea urmăririi penale, potrivit art. 305 alin. (1) NCPP, indică doar fixarea cadrului procesual, prin reglementarea unei proceduri rapide de verificare a sesizării adresate organelor de urmărire penală, ce permite ca, atunci când din cuprinsul acesteia rezultă că s-a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și nu există vreunul dintre cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale, să se dispună începerea urmăririi penale cu privire la faptă.

Prin declanșarea fazei de investigare a faptei este conturat cadrul procesului penal, în timp ce momentul formulării unei acuzații împotriva unei persoane este un moment marcat distinct într-o altă etapă a urmăririi penale și care nu se suprapune cu începerea urmăririi penale *in rem*. Urmărirea penală trebuie interpretată exclusiv ca o fază a procesului penal, fără a o asimila cu un moment care duce la crearea de drepturi și de obligații în sarcina unei persoane.

Cu privire la participanții în această fază a procesului penal, ca și în celelalte faze ale procesului penal, trebuie remarcat că noul Cod de procedură penală face distincție între: organe judiciare, avocat, părți, subiecți procesuali principali, precum și alți subiecți procesuali. Subiecții procesuali principali și participanții la care eram obișnuiți să ne gândim ca fiind părți nu mai au această calitate în sistemul noului Cod, astfel că nu vom mai avea noțiunea de „parte vătămată”, ci de „persoană vătămată”, pornind de la

principiul că părțile sunt subiecții procesuali care exercită sau împotriva cărora se exercită o acțiune judiciară. Or, cum persoana vătămată nu exercită acțiunea penală, ci doar procurorul este singurul titular al acțiunii penale, ea nu mai este considerată parte de către noul Cod de procedură penală, ci doar un subiect procesual principal, ca suspectul.

O altă împrejurare generală care trebuie să fie interpretată diferit este cea referitoare la competența organelor judiciare în faza de urmărire penală. În primul rând, avem o distincție certă dată de separarea funcțiilor judiciare și, din perspectiva competenței funcționale, vom avea atribuții care erau îndeplinite până acum de organul de urmărire penală, dar în prezent sunt în sarcina judecătorului de drepturi și libertăți, cum ar fi, de exemplu, plângerea împotriva ordonanței prin care s-a instituit o măsură asiguratorie. Astfel, art. 250 alin. (1) NCPP prevede că „împotriva măsurii asiguratorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanței de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia, la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond”.

Din perspectiva competenței funcționale, avem modificările referitoare la competența de urmărire penală proprie a procurorului, care, în reglementarea noului Cod de procedură penală, este restrânsă foarte mult față de vechea reglementare, astfel că, potrivit art. 56 alin. (3) NCPP, va mai fi obligatorie efectuarea urmăririi penale de către procuror doar:

a) în cazul infracțiunilor pentru care competența de judecată în primă instanță aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel;

b) în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 188-191, art. 257, art. 276, art. 277, art. 279, art. 280-283 și art. 289-294 din Codul penal¹;

¹ Camera Deputaților a decis, în data de 30 septembrie 2014, să mențină abrogarea art. 276 NCP.

c) în cazul infracțiunilor săvârșite cu intenție depășită, care au avut ca urmare moartea unei persoane;

d) în cazul infracțiunilor pentru care competența de a efectua urmărirea penală aparține Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcției Naționale Anticorupție;

e) în alte cazuri prevăzute de lege.

O modificare de esență se regăsește și în ceea ce privește competența Parchetelor Militare, astfel că, în măsura în care la comiterea unei infracțiuni a participat un militar împreună cu un civil, competența de a efectua urmărirea penală nu va mai fi a parchetelor civile, ci a parchetelor militare, cu mențiunea că, pentru a nu intra în contradicție cu Decizia Curții Constituționale nr. 610 din 20 iunie 2007, soluția aleasă de legiuitor a fost ca și în aceste ipoteze Parchetul Militar să sesizeze instanță civilă, deoarece Decizia Curții Constituționale se referă, în esență, doar la neconstituționalitatea judecării unui civil de către o instanță militară, nu la o neconstituționalitate a urmării penale efectuate față de un civil de către un parchet militar¹.

Art. 41 NCPP instituie o regulă diferită în materia competenței teritoriale pentru infracțiunile săvârșite în țară:

¹ Decizia nr. 610 din 20 iunie 2007, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. III alin. (2) și (3) din Legea nr. 356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, publicată în M. Of. nr. 474 din 16 iulie 2000, arată în cuprinsul motivării: „În sensul anchetării și judecării de către parchetele și instanțele civile a cauzelor în care, alături de militari, sunt implicați și civili este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu, Cauza Maszni împotriva României, 2006. Opțiunea legiuitorului de a trece în competența instanțelor civile cauzele în care sunt inculpate persoane care nu au calitatea de militari și care au comis infracțiuni împreună cu persoane având calitatea de militari nu s-a întemeiat, așadar, pe constatarea că instanțele militare nu îndeplinesc condițiile de independență și de obiectivitate inerente sistemului judiciar într-un regim democratic, căci, dacă aceasta ar fi fost rațiunea modificării Codului de procedură penală prin Legea nr. 356/2006, această modificare ar fi trebuit urmată de desființarea instanțelor militare”.